

не бути виконана тільки за відсутності на кореспондентському рахунку банку зазначеної суми.

Отже, на сьогодні механізми гарантування вкладів передбачають можливість залучення ФГВФО кредитів від Кабінету Міністрів України або отримання внеску від держави безповоротної допомоги, а в разі необхідності – право на залучення кредитних ресурсів від НБУ. ФГВФО має відкриті рахунки в центральному банку України, за залишками яких він отримує доходи у вигляді процентів, а також НБУ долучився до формування коштів ФГВФО шляхом внесення 20 млн грн у день його створення. НБУ співпрацює також із ФГВФО у його організаційній структурі, зокрема в Адміністративній раді, оскільки делегує до неї двох своїх представників.

Для створення більш сприятливого захисту вкладників потребує доопрацювання порядку повернення вкладу (депозиту), який регламентований Цивільним Кодексом України та Положенням Про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами. Сьогодні він має досить суперечливий характер, оскільки, з одного боку, вклад повертатиметься у строк встановленим договором, з іншого – може продовжуватися як вклад до запитання. Таким чином, порядок повернення вкладів (депозитів), зокрема для фізичних осіб, на законодавчому рівні має бути чітко визначений. Також діяльність ФГВФО та НБУ повинна бути скоординована в питанні введення обмеження чи заборони на зняття депозитів у випадках, коли банки системно наражаються на ризик значного відтоку коштів через економічну та політичну ситуацію. Зазначене можливо реалізувати шляхом внесення відповідних змін до Закону України "Національний банк України" та Закону України "Про банки і банківську діяльність".

Доцільним було б встановлення на законодавчому рівні право банку повертати вклад лише у термін, зазначений у договорі (за можливістю).

Проаналізована діяльність ФГВФО та його співпраця з НБУ дає підстави стверджувати, що їх координація дій загалом спрямована у позитивну сторону і надалі дасть змогу на належному рівні захищати права і законні інтереси вкладників банків, сприятиме зміцненню довіри до банківської системи України, стимулюватиме залучення коштів до неї, а також забезпечить ефективну процедуру виведення неплатоспроможних банків з ринку і ліквідації банків.

Література

1. Інформація про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб / Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.fg.gov.ua>.
2. Закон України "Про Фонд гарантування вкладів фізичних осіб" / Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2740-14>.
3. Програма економічних реформ на 2010-2014 роки "Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава", Комітет з економічних реформ при Президенті України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.president.gov.ua>
4. Грошово-кредитна статистика / Офіційний сайт Національного банку України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish>.
5. Статистика / Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.fg.gov.ua/statistics/>.
6. Рішення виконавчої дирекції Фонду від 29.03.2013 р., № 21 "Про встановлення диференційованого збирання до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб" / Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.fg.gov.ua/banks/fees/>.

рантування вкладів фізичних осіб. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.fg.gov.ua/banks/fees/>.

7. Про Ощадбанк / Офіційний сайт Ощадного банку України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.oschadnybank.com/ua>.

8. Статут публічного акціонерного товариства "Державний експортно-імпорتنний банк України", Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 10 серпня 2000 р., № 1250 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 р., № 1181 / Офіційний сайт Верховної Ради України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://zakon0.rada.gov.ua>.

9. Тимчасова адміністрація та ліквідація банків / Офіційний сайт Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.fg.gov.ua>.

Руденко З.М. Деятельность Фонда гарантирования вкладов физических лиц и его сотрудничество с Национальным банком Украины

Рассмотрена деятельность Фонда гарантирования вкладов физических лиц на рынке депозитных операций, а также исследовано его взаимодействие с Национальным банком Украины по вопросам защиты интересов вкладчиков и обеспечения стабильности банковской системы. В частности проанализированы законодательное регулирование вопроса возврата депозитов физических лиц, а также введение уплаты банками-участниками регулярного сбора. Исследован правовой статус двух государственных банков Украины и их участие в Фонде гарантирования вкладов физических лиц. Сделаны выводы по проблемным вопросам деятельности Фонда гарантирования вкладов физических лиц и предложены пути их решения.

Ключевые слова: Национальный банк Украины, Фонд гарантирования вкладов физических лиц, система гарантирования вкладов, страхование вкладов, депозитные операции.

Rudenko Z.M. Activity Fund Deposit Guarantee and his cooperation with the National Bank of Ukraine

We consider the activities of the Fund Deposit Guarantee deposit market operations and investigated its interaction with the National Bank of Ukraine on the protection of the interests of depositors and ensure the stability of the banking system. In particular, analysis of legislative regulation of the return of deposits, and the introduction of payment by banks participating regularly collecting. The legal status of the two state-owned banks in Ukraine and their participation in the Fund Deposit Guarantee. The conclusions about the problematic issues of the Fund Deposit Guarantee and proposed solutions.

Key words: National Bank of Ukraine, the Fund Deposit Guarantee, deposit insurance system, deposit operations.

УДК 339.54:629.33(477) Здобув. В.О. Терлецька¹ – НУ "Львівська політехніка"

АНАЛІЗ СТАНУ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АВТОМОБІЛЕБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Досліджено та проаналізовано стан зовнішньоекономічної діяльності підприємств автомобілебудування України, виявлено особливості зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД), проаналізовано стан галузі та ідентифіковано фактори впливу на розвиток ЗЕД в автомобілебудуванні. Графічно відображено динаміку обсягу виробництва автотранспортних засобів за 2003-2012 рр. та протягом 2013 р. по місяцях, у табличній формі систематизовано показники обсягу виробництва автотранспортних засобів за 10 років, графічно представлено динаміку індексу промислової продукції автотранспортних засобів за 2007-2013 рр. та товарну структуру зовнішньої торгівлі України автотранспортними засобами за 2008-2013 рр. Розраховано, систематизовано і проаналізовано зов-

¹ Наук. керівник: проф. Л.І. Чернобай, канд. екон. наук

нішньоторговельний оборот (O) і зовнішньоторговельний баланс (B) автотранспортних засобів.

Ключові слова: автомобілебудівна галузь, особливості зовнішньоекономічної діяльності (ЗЕД).

Постановка проблеми. У переважній більшості розвинених країн світу провідне місце в структурі транспортного машинобудування посідає автомобілебудування, що є провідною галуззю цивільного машинобудування, основою промислового виробництва багатьох країн світу. У розвинених країнах ця галузь є стратегічною, оскільки забезпечує розвиток багатьох суміжних галузей економіки, сприяє освоєнню високих технологій, створенню складного кінцевого продукту з високою часткою доданої вартості, а також забезпечує зайнятість населення і приносить належні відрахування до бюджетів усіх рівнів. Враховуючи таку тенденцію, доцільним є розвиток автомобілебудівної промисловості в Україні як стратегічної галузі, що пояснюється необхідністю виведення з економічного застою суміжних галузей промисловості, вирішення проблеми зайнятості, а також зменшення відтоку капіталу за кордон шляхом імпортозаміщення. Це стратегічна сфера економіки, де формується потенціал держави. Тому вивчення питань формування та розвитку цієї галузі має особливу актуальність.

Аналіз досліджень та публікацій. У науковій літературі значну увагу приділено працям таких вітчизняних науковців, як: О. Кузьміна, В. Немцова, Й. Завадського, А. Кредісова, М. Мартиненка, В. Сенченка, Є. Панченка, В. Шинкаренка; західних дослідників – І. Ансоффа, Дж. Гібсона, Р. Дафта, П. Друккера, М. Мескона, Е. Мулена та російських вчених – Р. Білоусова, О. Віханського, Д. Гаврилова, І. Герчикової, Б. Мельнера та ін. Однак, незважаючи на велику кількість наукових праць і значних досліджень у теорії і практиці розвитку автомобілебудування, є частина питань, які залишаються постійним об'єктом дискусій.

Мета роботи – дослідити і проаналізувати стан галузі автомобілебудування України, його зовнішньоекономічну діяльність, виявити особливості діяльності та ідентифікацію факторів впливу на розвиток ЗЕД у цій галузі. Це передбачає розгляд та аналіз обсягів виробництва продукції галузі автомобілебудування, експорту та імпорту; вивчення та визначення основних чинників впливу на формування ЗЕД галузі автомобілебудування, а також чіткого дослідження факторів впливу та на їх основі визначення перспектив розвитку.

Виклад основного матеріалу. Україна має досить сприятливі передумови для розвитку автомобілебудування: достатнє виробництво металу, розвинену хімічну промисловість (зокрема виробництво шин, пластмас і виробів із них), науково-дослідну базу, достатню чисельність кваліфікованих кадрів і, що дуже важливо, великий ринок збуту продукції. Проблема активізації економічного розвитку автомобілебудування полягає у відсутності системного підходу до поєднання трьох основних аспектів дослідження, а саме: аналізування стану діяльності підприємств цієї галузі, виокремлення основних чинників впливу та на їх основі розробити висновки та визначити пріоритети розвитку.

Проаналізувавши теперішню ситуацію у галузі автомобілебудування в Україні протягом 2003-2013 рр., варто зробити висновок, що за 10 років існу-

вання цієї галузі відбулось стрімке зниження виробництва легкових та вантажних автомобілів. Найвище значення показника становило 402 тис. шт. легкових автомобілів у 2008 р., а найнижче – 45,8 тис. шт. у 2013 р. Різке зниження обсягів виробництва відбулось з 2008 р. по 2009 р. і має тенденцію до скорочення. Щодо виробництва автобусів, то спостерігається така ж тенденція: у 2008 р. обсяг виробництва становив 10,2 тис. шт., що є максимальним за весь розглянутий період і мінімальним – 1,5 тис. шт. у 2009 р., а у 2013 р. він становив 2,6 тис. шт. Відповідні показники у виробництві автомобілів вантажних (максимальні й мінімальні значення) становлять відповідно 14 тис. шт. у 2005 р. та 1,99 тис. шт. у 2013 р., що на 12,01 тис. шт. менше ніж у 2005 р.

Варто графічно відобразити динаміку обсягу виробництва автотранспортних засобів за 2003-2012 рр. (рис. 1).

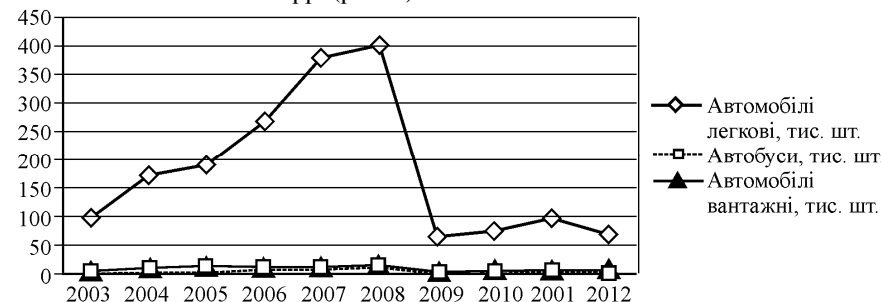

Рис. 1. Динаміка обсягу виробництва продукції автотранспортних засобів за 2003-2012 рр.

Динаміку обсягу виробництва продукції автотранспортних засобів протягом 2013 р. по місяцях представлено на рис. 2.

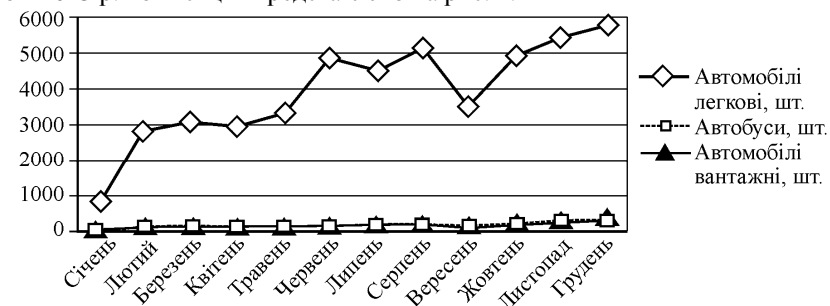

Рис. 2. Динаміка обсягу виробництва продукції автотранспортних засобів протягом 2013 р.

У структурі виробництва автотранспортних засобів переважає виробництво автомобілів легкових. У табл. 1 відображені показники обсягу виробництва автотранспортних засобів за 2003-2013 рр.

Динаміку індексу промислової продукції автотранспортних засобів за 2007-2013 рр., у відсотках до попереднього року, відображено на рис. 3.

Товарну структуру зовнішньої торгівлі України автотранспортними засобами за 2008-2013 рр. представлено на рис. 4 (табл. 2).

Табл. 1. Показники обсягу виробництва автотранспортних засобів за 2003-2013 рр.

Рік	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Транспорт											
Автомобілі легкові, тис. шт.	98,3	174	192	267	380	402	65,7	75,3	97,5	69,7	45,8
Автобуси, тис. шт.	2,6	2,6	4,7	7,7	9,1	10,2	1,5	2,7	3,7	3,6	2,6
Автомобілі вантажні, тис. шт.	4,7	10,9	14	12,1	11,4	11,8	2,5	4,9	3,2	2,9	1,9

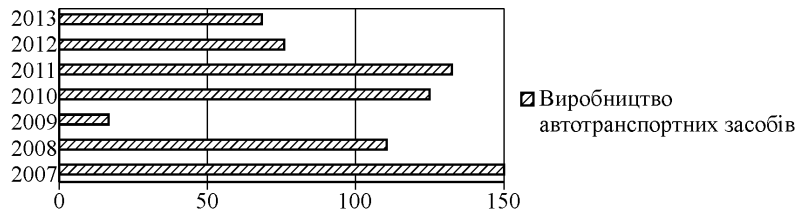

Рис. 3. Динаміка індексу промислової продукції автотранспортних засобів за 2007-2013 рр., у відсотках до попереднього року

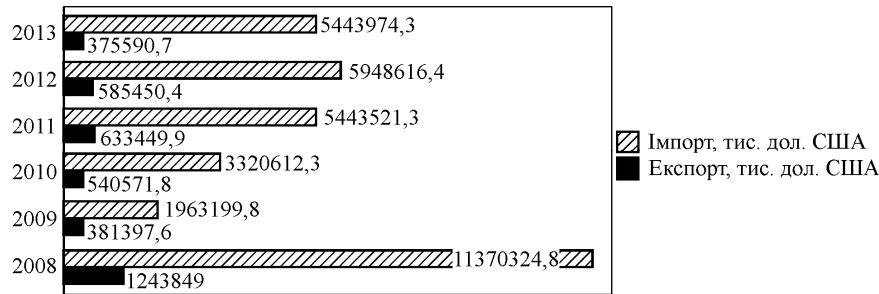

Рис. 4. Товарна структура зовнішньої торгівлі автотранспортними засобами за 2008-2013 рр.

Табл. 2. Товарна структура зовнішньої торгівлі автотранспортними засобами за 2008-2013 рр.

Роки	Експорт			Імпорт		
	тис. дол. США	у % до попереднього року	у % до загального обсягу	тис. дол. США	у % до попереднього року	у % до загального обсягу
2008	1243848,8	124,5	1,9	11370324,8	146,3	13,3
2009	381397,6	30,7	1,0	1963199,8	17,3	4,3
2010	540571,8	141,7	1,1	3320612,3	169,1	5,5
2011	633449,9	117,2	0,9	5443521,3	163,9	6,6
2012	585450,4	92,4	0,9	5948616,4	109,3	7,0
2013	375590,7	64,2	0,6	5443974,3	91,5	7,1

Варто визначити і проаналізувати зовнішньоторговельний оборот (О) і зовнішньоторговельний баланс (В) автотранспортних засобів. Динаміку зовнішньоторговельного обороту (О) і зовнішньоторговельного балансу (В) автотранспортних засобів за період 2008-2013 рр. відображено у табл. 3.

Табл. 3. Динаміка зовнішньоторговельного обороту (О) і зовнішньоторговельного балансу (В) автотранспортних засобів за період 2008-2013 рр., тис. дол.

Роки	Зовнішньоторговельний оборот (О)	Зовнішньоторговельний баланс (В)
2008	12614174	-10126476,0
2009	2344597	-1581802,2
2010	3861184	-2780040,5
2011	6076971	-4810071,4
2012	6534067	-5363166,0
2013	5819565	-5068383,6

Отже, за розглянутий період Україна мала від'ємне сальдо зовнішньої торгівлі наземними транспортними засобами. Це означає, що за цей період збільшилась імпортозалежність у цій галузі. Тому доцільно виділити основні фактори впливу на розвиток ЗЕД в автомобілебудуванні. З позицій системного підходу підприємство є системою взаємопов'язаних елементів (підсистем), що відкрита до дій зовнішніх сил [2, с. 31]. Варто виділити фактори внутрішнього і зовнішнього впливу на автомобільну галузь. У цьому випадку важливо ідентифікувати фактори впливу на розвиток ЗЕД, тобто фактори зовнішнього впливу. Отже, основними факторами впливу прямої дії на розвиток ЗЕД в автомобілебудуванні є споживачі, постачальники, конкуренти, державні органи влади, інфраструктура, законодавчі акти, профспілки, партії та інші громадські організації, система економічних відносин у державі та організації-сусіди. До факторів непрямої дії, які опосередковано впливають на галузь, потрібно віднести: кон'юнктуру на світових автомобільних ринках, науково-технічний прогрес (НТП), рівень техніки та технології в галузі, соціально-культурне середовище, особливості міжнародних економічних відносин, стан економіки, незадовільну макроекономічну ситуацію в країні, політичні обставини та міжнародні події. На рис. 5 представлено основні фактори впливу на розвиток ЗЕД в автомобілебудуванні з позиції системного підходу.

Висновки. Аналіз факторів зовнішнього середовища свідчить про значний вплив фактора "кон'юнктура на автомобільних ринках", а саме "наявність на ринку об'єднання автовиробників", на розвиток і діяльність автомобілебудівної галузі. У сучасних умовах господарювання цей фактор є важливим дедалі частіше, оскільки сприяє підтримці, захисту, стимулюванню галузі та допомозі у вирішенні складних питань функціонування. Як свідчить світова практика, стратегічне об'єднання автовиробників та відстоювання їхніх інтересів через лобістів, кардинально змінює ситуацію на світових авторинках. Як свідчить аналіз джерел [5, 6], вони відстоюють галузеві інтереси і намагаються впливати на рішення уряду, парламенту та інших органів влади, а також відіграють важливу роль не тільки в економічному, а й в політичному житті вже протягом багатьох сотень років. Об'єднання автовиробників, їх методи та способи впливу, значно впливають на державу, а також на уряди інших держав, таким чином вони відстоюють інтереси галузі та сприяють її процвітанню.

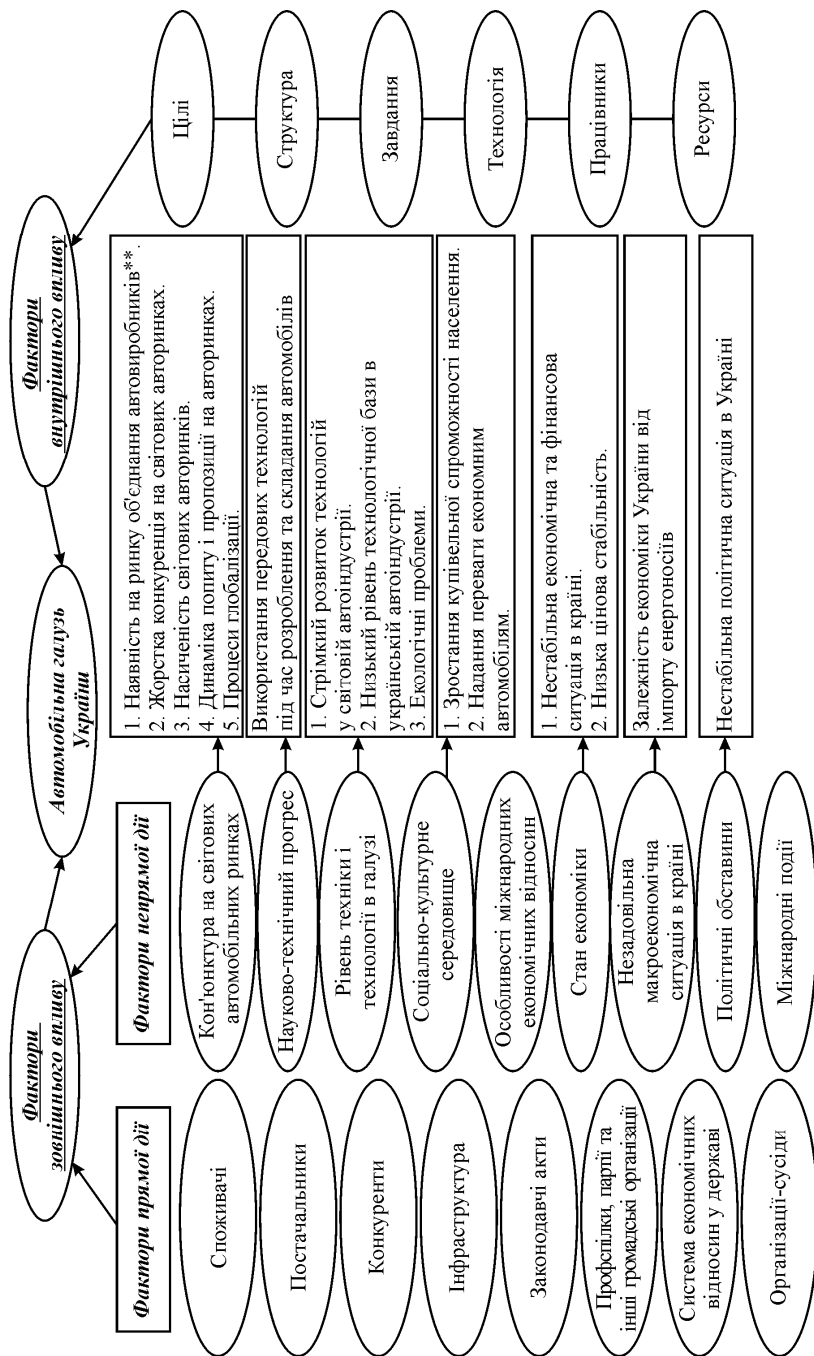

Рис. 5 Фактори впливу на розвиток ЗЕД в автомобілебудуванні з позиції системного підходу. * Сформовано автором на основі джерел [2,3,4] **Запропоновано автором

Література

1. Держком. статистики України. [Електронний ресурс]. <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Кузьмін О.Є. Теоретичні та прикладні засади менеджменту : навч. посібн. / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник. – Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. – Львів : Вид-во НУ "Львівська політехніка", "Інтелект-Захід", 2003. – 352 с.
3. Пріоритети розвитку машинобудівної промисловості у рамках антикризової політики України : аналітична записка. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.niss.gov.ua/articles/1506/>
4. Гапотченко К.В. Управління підприємствами автомобілебудівної промисловості України в умовах протекціонізму : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.06.01 – "Економіка, організація і управління підприємствами" / К.В. Гапотченко. – К. : Вид-во "Либідь", 2003. – 18 с.
5. Лобісти, хто вони? : стаття від 20.03.2010 р. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://news.finance.ua/ua/~2/0/all/2010/03/20/190664>
6. Украина проиграет в "автомобильной войне" : статья от 20.09.2012 р. // Интернет-газета "Экономика", источник: "Экономические Известия". [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://www.economica.com.ua/transport/article/3661996.html>

Терлецкая В.А. Анализ состояния внешнеэкономической деятельности автомобилестроительной отрасли Украины

Исследованы и проанализированы состояние внешнеэкономической деятельности предприятий автомобилестроения Украины, выявлены особенности внешнеэкономической деятельности (ВЭД), проанализировано состояние отрасли и идентифицированы факторы влияния на развитие ВЭД в автомобилестроении. Графически отражена динамика объема производства автотранспортных средств на протяжении 2003-2012 гг. и в течение 2013 г. по месяцам, в табличной форме систематизированы показатели объема производства автотранспортных средств за 10 лет, графически представлена динамика индекса промышленной продукции автотранспортных средств по 2007-2013 гг. и товарная структура внешней торговли Украины автотранспортными средствами по 2008-2013 гг. Рассчитаны, систематизированы и проанализированы внешнеторговый оборот (О) и внешнеторговый баланс (В) автотранспортных средств.

Ключевые слова: автомобилестроительная отрасль, особенности внешнеэкономической деятельности (ВЭД).

Terletska V.A. Analysis of the State of Foreign Economic Activity of the Automobile Industry in Ukraine

Explored and analyzed condition of International Business automobile Ukraine, revealed features of foreign economic activity (FEA), analyzes the industry and identified factors influencing the development of foreign trade activities in the automotive industry. Graphically displays the dynamics of production of vehicles for 2003-2012 years and during 2013 year monthly, in tabular form systematized indicators of production of vehicles for 10 years, graphically the dynamics of the index of industrial production vehicles for 2007-2013 years and goods traded Ukraine motor vehicles for 2008-2013 years were calculated, analyzed and systematized foreign turnover (A) and trade balance (B) vehicles.

Key words: automobile industry, especially the foreign economic activity (FEA).

УДК 336.221(477)

Викл. Ю.І. Швабу, канд. екон. наук – ПВНЗ "Буковинський університет", м. Чернівці

ПОДАТКОВА ДЕКЛАРАЦІЯ З ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК

Досліджено податок на прибуток як один із найважливіших джерел фінансування загальнодержавних потреб. Обгрунтовано, що завершальним етапом обліково-податкового процесу щодо сплати податку на прибуток є складання податкової декларації. З цією метою розглянуто основні концепції складання і подання податкової декларації з податку на прибуток підприємств. Запропоновано використовувати електронний кабінет платника податків. Обгрунтовано можливість підготувати, заповнити та надіслати